

כף רגל סוכרתית – פתח לאסון **אפילו פצע קטן עלול להוביל לקטיעה**

**ד"ר מקסים גורביץ', מנהל המרפאה לכף רגל סוכרתית ואורטופד בכיר
במערך אורטופדי, המרכז הרפואי 'הלל יפה'**

מידי שנה מתבצעות בישראל למעלה מ- 1,500 קטיעות של גפיים תחתונות בשל סיבוך של מחלת הסוכרת הנקרא 'הרגל הסוכרתית'. סיבוך זה עלול להיגרם אצל 15%-20% מבין חולי הסוכרת, וביודענו שכיום חיים בארץ כ- 650,000 חולים, עלינו הרופאים מוטלת החובה לעשות כל שניתן על מנת לטפל בהם באמצעים הטובים ביותר כדי למנוע התדרדרות שתוביל לקטיעה.

'רגל סוכרתית' היא תוצאה ישירה של מחלת הסוכרת הנובעת בעיקר מאיבוד תחושה בגפיים תחתונות בשל פגיעה עצבית הנגרמת מפגיעה בזרימת הדם בכלי הדם הממוקמים באזור כף הרגל והקרסול. הפגיעה העצבית וירידה ביכולת לווסת את אספקת הדם לגפה, תורמות להיווצרות פצעים שגוף החולה יתקשה להתמודד עימם, פצעים שעלולים להתפתח בהם זיהומים קשים ואף לגרום לנמק.

פצע קשה ריפוי בכף רגל סוכרתית משמעו התמודדות מאתגרת הן של הצוות הרפואי והן של החולה, הסובל לעתים משך שבועות או חודשים ארוכים מהגבלה של תנועה, אשפוזים חוזרים, כאבים נירופטים ולעתים קרובות יציאה ממעגל העבודה ואובדן העצמאות.

כיום קיימים מספר רב של טיפולים מתקדמים לפצעים קשי ריפוי, אך בשל שונות בין החולים והמורכבות של הפצעים יש צורך לעתים לעשות שימוש במספר טכנולוגיות עד להחלמה של הפצע.

כבר לפני כעשור הכירה ועדת סל התרופות בצורך המיוחד בתקצוב של טכנולוגיות לטיפול בפצעים קשי ריפוי, ואף הוקם לצורך זה צוות מומחים, 'ועדת הפצע', שעל-פי המלצתה נכנסו מספר הטכנולוגיות: ביניהם טיפול בלחץ שלילי VAC - גורם לאטימת הפצע בלחץ שלילי אשר אינו מאפשר צמיחת חיידקים ומעודד את הריפוי, יצירת כלי דם ורקמת גרעון), טיפול ברימות רפואיות, אשר גורם לניקוי הפצע הרקמות מתות ומזוהמות, טיפול בהעשרת הגוף בחמצן (טיפול בתא לחץ וטיפול בחמצן מקומי לאזור הפצע).

כמו כן קיימות שיטות טיפול חדישות אשר נמצאות בשלבי ניסוי מתקדמים והוכחו כבר כיעילים במקרים מתאימים כמו למשל טיפול בלייזר רפואי.

למרבה הצער, העובדה שחלק מהטכנולוגיות אינן באמת זמינות לצוות הרפואי ועלותן הגבוהה מאוד של טכנולוגיות אחרות שאינן מתוקצבות או מסובסדות על ידי מערכת הבריאות מצמצמת את היכולת שלנו לתת מענה טוב לכלל החולים, שכן רק מעטים מהם יכולים לממן מכיסם את הטיפולים. כך למשל, טיפול בתא לחץ בו ניתן חמצן בתנאי לחץ גבוה לכל הגוף ולא רק על אזור הפצע, על מנת לפתור את הבעיה בצורה היקפית, הוא טיפול יקר ואינו זמין בכל בתי החולים.

מחלת הסוכרת מוגדרת כמגיפה של העולם המודרני וההתמודדות של החולים איתה היא יום יומית וללא פשרות. לצד הטיפול התרופתי, הקפדה על תזונה נכונה ואורח חיים בריא - על חולה הסוכרת לבדוק מידי יום גם את כפות הרגליים, שהרי לעתים מה שבתחילה נראה כפצע קטן עלול להתפתח לפצע קשה ריפוי הדורש טיפול מורכב ולפעמים אף התערבות כירורגית.

יש לזכור שפצעים קשי ריפוי אינם נחלתם של חולי סוכרת בלבד. בין השאר, בקבוצות הסיכון נמצאים אנשים הסובלים ממחלות בכלי הדם, יתר לחץ דם, השמנת יתר, מחלות ראומטיות, חולים הסובלים מפצעי לחץ, או חולים אחרי ניתוח שהשתלו להם קיבועים מתכתיים, שתלים מלאכותיים או שעצם או גיד נותרו חשופים.

אין ספק שכדי להגיע להחלמה ולמנוע ככל שניתן מצבים בהם עולים על הפרק ניתוחים כירורגים מורכבים או קטיעת גפה, יש לצייד את הרופאים בכל ארסנל הטיפולים הקיים.